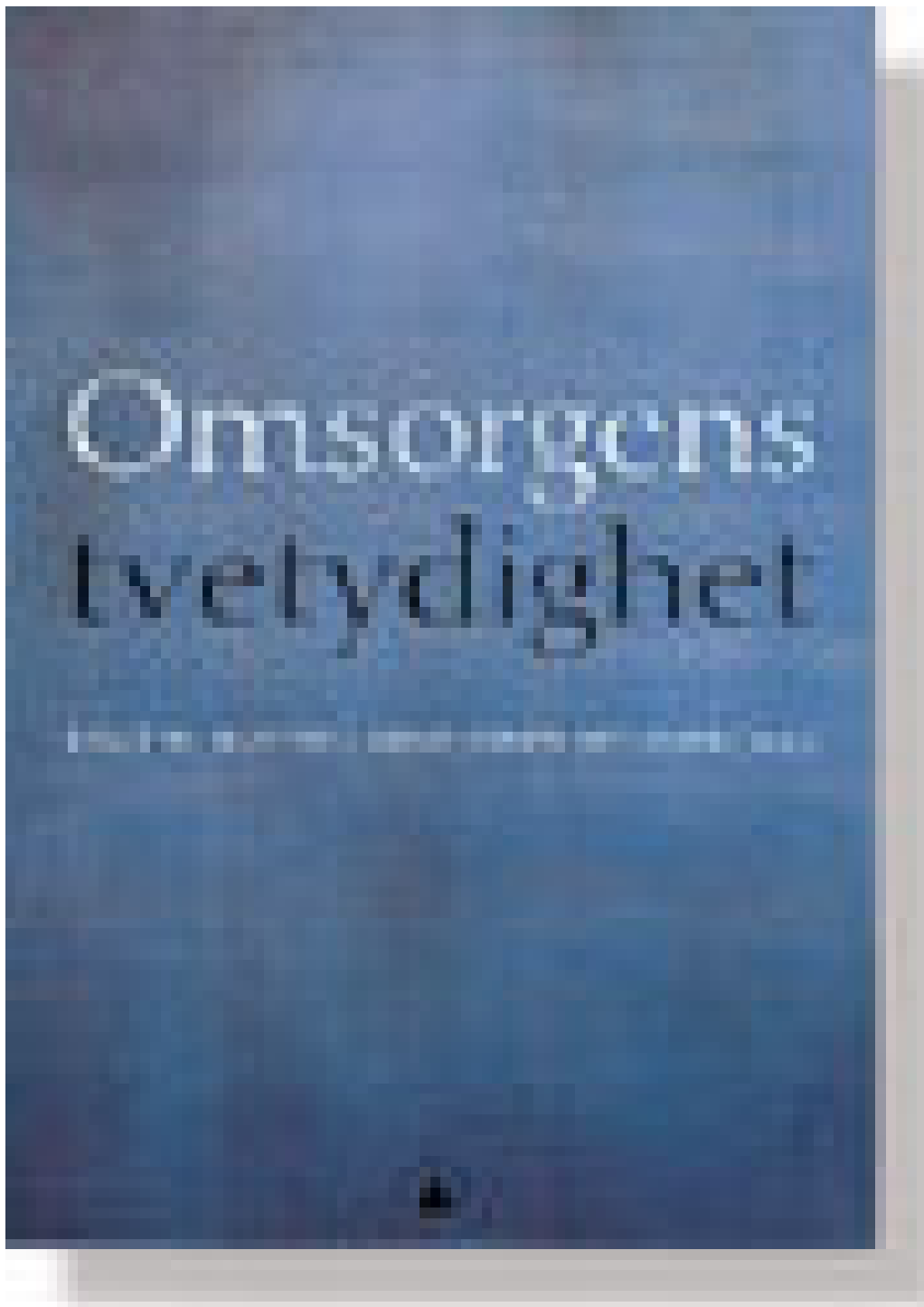

Omsorg på godt og vondt

BOKOVERSIKT

Dette er en stor bok om omsorgens mange sider og problemer – dens janusansikt. Den er delt i tre deler, og hver del har fire kapitler, som egentlig er selvstendige artikler. Forfatterne er akademikere, de fleste med lang forskningserfaring og stort forfatterskap.

Første del handler om omsorgens prinsipielle perspektiver. Behovet for omsorg er et grunnleggende trekk ved menneskelivet, noe alle trenger i forskjellig grad og til forskjellige tider. Omsorg er også et behov i samfunnet – i skolene, helse- og omsorgstjenestene og fengslene. Omsorgens dilemma er at den skal tjene det gode, men lett glir over i det onde med tvang og overgrep. Til tross for gode hensikter kan resultatene bli onde.

Annen del er historisk og belyser omsorgens tvetydighet ved historiske eksempler. Her møter vi de verdige og uverdige trengende, f.eks. i fattigvesenet. Et eget kapittel drøfter eugenikkens periode, da man betraktet sterilisering av ”mindreverdige” individer som berettiget og nødvendig.

Tredje del drøfter aktuelle perspektiver for omsorgen i politikk og arbeidsliv. Denne delen inneholder viktige og meget bekymringsfulle tanker. Spesielt gjør Arne Johan Vetlesens kapittel om utfordringene i kjølvannet av den ”nye kapitalismen” inntrykk, fordi det belyser vår tids konflikt: Omsorg krever at man ser og møter ”den andre”, men kulturen i arbeidslivet – også i det offentlige – bygger på markedsliberalisme og individualisme. Spørsmålet blir ”Hva ligger det i dette for meg?”, mens omsorgen krever ”Hva kan jeg gjøre for den andre?”.

Boken drøfter grunnleggende problemer som alle bør tenke over, fordi alle har behov for omsorg og må også gi omsorg – iallfall i perioder. Kapitlene har en rød tråd, nemlig omsorgens tvetydighet, men er svært forskjellige. Samlet gir de en omfattende beskrivelse og drøfting av omsorgens problemer.

Forlaget anbefaler boken til alle som arbeider med mennesker og til forskere, lærere og studenter i samfunnsfag, historie, pedagogikk og teologi. Boken er godt disponert, men språket er ofte preget av akademisk lærdom. F.eks. tror jeg ikke mange i helsetjenesten oppfatter omsorg som ”et eksistensial i heideggersk forstand”. Den mangler også empiriske undersøkelser fra omsorg i Norge, f.eks. om hyppighet av og former for overgrep i eldreomsorgen. Endelig savner jeg en diskusjon om autonomibegrepet. Alle foreldre og lærere vet at grensesetting er viktig i oppdragelsen av barn og unge, men hva med grensesetting i helsetjenesten og i eldreomsorgen? Hva gjør man når pasienten har umulige ønsker, og hvordan veier man de mange kryssende hensyn på sykehjemmet?

Jeg anbefaler boken til alle som ønsker å reflektere over sin vanskelige hverdag i omsorgsyrkene. Den gir viktig kunnskap og lyst til å tenke videre på egen hånd.

Peter F.Hjort

Blommenholm

Publisert: 20. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.